

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 2501
Ημερομ. Κατάθεσης: 28/8/2024

Για το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς την κυρία Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα : Να επανέλθει άμεσα το καθεστώς απόλυτης προστασίας στον ιστορικό τόπο της Γυάρου.

Οι βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ - Προοδευτική Συμμαχία καταθέτουν ως αναφορά την από 19 Αυγούστου 2024 επιστολή του Συνδέσμου Φυλακισθέντων κι Εξορισθέντων Αντιστασιακών, με την οποία επισημαίνεται η άμεση ανάγκη επαναφοράς του θεσμικού πλαισίου απόλυτης προστασίας του ιστορικού τόπου της Γυάρου, στο σύνολο της μαρτυρικής νήσου, καθώς κι η ταχύτερη εκκίνηση κι ολοκλήρωσης των εγκεκριμένων παρεμβάσεων διάσωσης των ιστορικών μνημείων και του συνόλου των κτιρίων που σηματοδοτούν την ιστορία του νησιού ως τόπου μαρτυρίου. Όπως επισημαίνεται στην επιστολή, μεθοδεύσεις όπως η απαράδεκτη υποβάθμιση της προστασίας του ιστορικού τόπου, αλλά κι η διοργάνωση επιχειρηματικών εκδηλώσεων δεν θα πρέπει με κανένα τρόπο να γίνουν ανεκτές, ενώ υπογραμμίζεται η υποχρέωση του Υπουργείου Πολιτισμού, να επαναφέρει το καθεστώς απόλυτης προστασίας και να υλοποιήσει τα έργα διάσωσης της ιστορικής μνήμης, όπως αυτά έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του.

Παρακαλούμε, όπως μας ενημερώσετε για τις ενέργειες σας στην κατεύθυνση της άμεσης εφαρμογής του πλαισίου απόλυτης προστασίας του ιστορικού μαρτυρικού τόπου της Γυάρου.

Αθήνα, 27 Αυγούστου 2024

Οι αναφέροντες βουλευτές
Μάλαμα Κυριακή
Ακρίτα Έλενα
Αποστολάκης Ευάγγελος
Αυλωνίτης Αλέξανδρος
Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γεώργιος
Γιαννούλης Χρήστος
Δούρου Ρένα
Κασιμάτη Νίνα
Μπάρκας Κωνσταντίνος
Ξανθόπουλος Θεόφιλος
Παπαηλιού Γεώργιος
Παππάς Πέτρος
Πούλου Γιώτα
Σαρακιώτης Ιωάννης
Χρηστίδου Ραλλία
Ψυχογιός Γεώργιος

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΥΛΑΚΙΣΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΡΙΣΘΕΝΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΩΝ (Σ.Φ.Ε.Α.) 1967 - 1974
ΚΤΙΡΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ - ΠΑΡΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - 11521 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 7258258 - FAX: 210 7259498 - E-MAIL: sfea@sfea.gr - Http://www.sfea.gr

Επιστολή προς την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού,

κ. Λίνα Μενδώνη

- κοιν. Γραφείο κ. Πρωθυπουργού

Κυρία Υπουργέ,

Όπως προκύπτει από Απόφασή σας που αναρτήθηκε στη **'Διαύγεια'** στις 2/8/2024, το υπουργείο σας **εξαίρεσε τη νήσο Γυάρο** από την έγκριση της **'Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων'**, επειδή, πολύ σωστά, **'η προτεινόμενη εν δυνάμει ΠΟΑΥΑΠ θόρεια, δυτικά και νότια της νήσου βρίσκεται σε άμεση οπτική επαφή με τον κηρυγμένο Ιστορικό Τόπο της Γυάρου και δεν συνάδει με τον ιστορικό της χαρακτήρα'**.

Μας προκαλεί όμως εντύπωση που δεν κάνετε καν μνεία ότι το ίδιο το **'θανατονήσι'**, ως ιστορική οντότητα, **χρήζει ειδικής κρατικής προστασίας**, σύμφωνα με ταυτόσημες Αποφάσεις των υπουργών Αιγαίου και Πολιτισμού το 2001 (ΦΕΚ 722/2001, ΦΕΚ 1680/Β/2001). Γεγονός που αποκλείει ρητά και κατηγορηματικά την εγκατάσταση π.χ. 77 ανεμογεννητριών ύψους 113 μέτρων, σύμφωνα με τον γεωπληροφοριακό χάρτη της **'Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ)'** ή την μετατροπή του σε **'αυτοδύναμο κόμβο παραγωγής ενέργειας και νερού'** από επίδοξους επιχειρηματίες. Υπενθυμίζουμε ότι η Νήσος Γυάρος και η θαλάσσια ζώνη της (ΤΚΣ – ΖΕΠ) εμπίπτουν στην περιοχή **Natura GR4220033**.

Να θυμίσουμε επίσης ότι οι αποφάσεις του Υπουργείου σας για τον χαρακτηρισμό του νησιού το 2001 είχαν εκδοθεί κατόπιν ομόφωνης γνωμοδότησης του **Κεντρικού Συμβουλίου Νεοτέρων Μνημείων (Κ.Σ.Ν.Μ.)**, αριθμ. Πρωτοκόλλου 32/ 15.11.2001, με την παρακάτω ιστορικής σημασίας επισήμανση:

'Χαρακτηρίζουμε ιστορικό τόπο που χρειάζεται ειδική προστασία την Γυάρο ... διότι αποτελεί σημαντικό χώρο ιστορικής μνήμης που έχει αναπόσπαστα συνδεθεί με την ιστορία της νεώτερης Ελλάδας. Αποτελεί ζωντανή μαρτυρία των αγώνων του ελληνικού λαού για ελευθερία και δημοκρατία, σύμβολο καταδίκης των βασανιστηρίων και του περιορισμού των δημοκρατικών ελευθεριών. Επίσης χαρακτηρίζουμε ιστορικά διατηρητέα μνημεία το κτίριο των φυλακών καθώς και όλα τα κτίρια, εγκαταστάσεις και κατασκευές, διότι αποτελούν στο σύνολό τους

χώρο μνήμης, σύμβολα ελευθερίας και τεκμήρια μιας εποχής που σημάδεψε την ιστορία της νεώτερης Ελλάδας.'

Προηγουμένως, το Υπουργείο Αιγαίου συνέστησε με την Υπουργική Απόφαση που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ722/17/9/2001 **ειδική επιτροπή** με την συμμετοχή πολιτικών κρατουμένων από όλες τις περιόδους του τόπου εξορίας, καθώς και προσωπικοτήτων με αντιστασιακή δράση. **Με πρόταση αυτής της ειδικής επιτροπής προκηρύχθηκαν, και ανατέθηκαν:**

Α. Η μελέτη αναστήλωσης - ανάδειξης του κεντρικού κτηρίου των φυλακών και η δημιουργία Μουσείου εντός αυτού, καθώς και των τριών παρακείμενων κτηρίων (ΦΕΚ11349/17/10/2001).

Β. Η μελέτη για τη δημιουργία διαδρομής ιστορικής μνήμης - από το κεντρικό κτήριο των φυλακών έως το ρημαγμένο νεκροταφείο - στην ερευνητική ομάδα της Σχολής Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, υπό την αιγμένη της καθηγήτριας του ΕΜΠ Άννης Βρυχέα, με τη συνεργασία του αείμνηστου καθηγητή Γλυπτικής του ΕΜΠ Θεόδωρου Παπαδημητρίου - μέλους της συσταθείσας ειδικής επιτροπής.

Γ. Χρηματοδοτήθηκε το **Λιμενικό Ταμείο Σύρου** για την κατασκευή μικρού μολού.

Οι εγκεκριμένες μελέτες (Α' φάσης) ουδέποτε ολοκληρώθηκαν.

Αντίθετα, το **2011**, με νέα, λίαν επιεικώς, ανιστόρητη Απόφασή του το Υπουργείο Πολιτισμού (ΦΕΚ ΑΑΠ 182) αποχαρακτηρίζει το μεγαλύτερο μέρος του νησιού, εκτός από την περιοχή των πέντε όρμων, παρ' όλο που σύμφωνα με την §1 του άρθρου 12 του Ν.3028/2002 **'οι αρχαιολογικοί χώροι κηρύσσονται και οριοθετούνται ή αναοριοθετούνται με βάση τα δεδομένα αρχαιολογικής έρευνας πεδίου'** – τα οποία όμως ουδέποτε προσκομίστηκαν.

Κυρία Υπουργέ,

Στην από 26-7-2024 απάντησή σας σε σχετική ερώτηση βουλευτών της Αντιπολίτευσης αναφέρετε επί λέξει **'ότι οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, εξετάζουν αιτήματα αποκατάστασης, επανάχρησης και ανάδειξης τόσο του κηρυγμένου κτηριακού αποθέματος όσο και του ιστορικού τόπου της Γυάρου, υποβαλλόμενα από την φερόμενη διαχείριση της νήσου ή και άλλους φορείς, (όπως με την αιγίδα που παρείχατε στον Όμιλο ALUMIL για τον περιβόητο 'Διεθνή Αρχιτεκτονισμό Ιδεών για τη Γύαρο')** με πρωταρχικό γνώμονα τη διατήρηση της ιστορικότητας και των ιδιαίτερων περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών του νησιού'.

Αναρωτιόμαστε, λοιπόν, πώς συμβιβάζεται η στάση σας αυτή με **την υπόσχεση του κ. Πρωθυπουργού** – κατά τη δεξίωση στο Προεδρικό Μέγαρο στις 24-7-2024 - στον πρόεδρο του Δ.Σ. του Συνδέσμου μας ότι **'δεν θα γίνει τίποτε στη Γυάρο, χωρίς τη συναίνεσή σας'**.

Κυρία Υπουργέ,

Απέναντι στην επί δεκαετίες σκόπιμη εγκατάλειψη της Γυάρου και του περιβάλλοντος θαλάσσιου χώρου, είναι αδήριτη ανάγκη να προχωρήσει το ταχύτερο η υλοποίηση των έργων που δρομολόγησε η Ελληνική πολιτεία, ώστε να μην καταρρεύσουν ολοσχερώς όσες εγκαταστάσεις των φυλακών έχουν απομείνει, αλλά και να γίνουν επισκέψιμοι χώροι - μακριά από κάθε σκέψη τουριστικής ή επιχειρηματικής εκμετάλλευσης.

Ζητούμε, λοιπόν, την προστασία του συνόλου του νήσου Γυάρου, με την κατάργηση της Υπουργικής Απόφασης αποχαρκτηρισμού του νησιού, Φ.Ε.Κ 182/Α.Α.Π./21.07.2011, που, χωρίς αιδώ χωρίς ντροπή, συρρίκνωσε την ιστορική της μνήμη στα απομεινάρια των φυλακών. Δεν έχει κανείς το δικαίωμα να αλλοιώσει ή να 'εξωραΐσει' τον ιστορικό - πολιτικό χαρακτήρα της νήσου Γυάρου.

Πριν πενήντα χρόνια, στις 25 Ιουλίου 1974, την μεθεπομένη της κατάρρευσης της χούντας, χάρις και στην ανεκτίμητη συμβολή του Αντιδικτατορικό Αγώνα, συγγενείς και φίλοι, υποδέχονταν στο λιμάνι του Πόρτο Ράφτη τους εξόριστους στη Γύαρο αγωνιστές που είχαν απελευθερωθεί.

Πενήντα χρόνια μετά, η Ελληνική Πολιτεία σε ένδειξη στοιχειώδους σεβασμού προς τους χιλιάδες συμπατριώτες μας που μαρτύρησαν και υπέρασπισαν ως στάση ζωής τις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της κοινωνικής απελευθέρωσης, **οφείλει:**

Α. Να ολοκληρωθούν οι ανατεθείσες μελέτες των οποίων την Α' φάση παρέλαβε και **πλήρωσε** το Ελληνικό Κράτος.

Β. Να δρομολογήσει την εκτέλεση των προβλεπόμενων έργων, λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως έχουμε προαναφέρει, οι μελέτες τους έχουν εγκριθεί από το *Κεντρικό Συμβούλιο Νεοτέρων Μνημείων* του υπουργείου σας.

Πενήντα χρόνια μετά, δεν πρόκειται να συναινέσουμε στην παράδοση της Γυάρου στις ορέξεις της αγοράς, στο όνομα της **'Πράσινης Μετάβασης'**.

Αθήνα 19 – 8 - 2024

Με εκτίμηση